

Sosiaaliturva- ja vakuutusosasto
SVO/ETU/Marko Leimio

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnalle

VASTINE SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNALLE HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI TYÖTTÖMYYSETUUKSIEN RAHOITUKSESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA HE 156/2020 VP

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (HE 156/2020 vp) on eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan käsittelyssä. Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta on pitänyt esityksen johdosta asiantuntijakuulemisen 15.10.2020. Esityksestä on lisäksi annettu 8 kirjallista asiantuntijalausuntoa.

Työllisyysrahasto, Elinkeinoelämän Keskusliitto, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry ja STTK ry kiinnittävät lausunnoissaan huomiota siihen, että esityksessä ei ehdoteta valtionosuutta vuodelle 2021 lomautuspäivärahojen rahoitukseen.

Valtio osallistuu väliaikaisella lailla poikkeuksellisesti vuoden 2020 loppuun saakka lomautusajalta maksettavien ansiopäivärahojen rahoitukseen. Valtionosuus työttömyyskassoille on peruspäivärahaa vastaava määrä ja tämän vuoden IV lisätalousarvioesityksessä tätä tarkoitusta varten varattiin 600 miljoonaa euroa.

Alkanneet lomautusjaksot ovat vähentyneet loppukesällä ja syksyllä, ja tilanne tältä osin on parempi kuin keväällä. Työ- ja elinkeinoministeriön tilastojen mukaan lomautettuja on nyt yli 100 000 vähemmän kuin kevään huippuaikana. Kokoaikaisesti lomautettuja työttömiä työnhakijoita on tällä hetkellä 56 561 henkilöä (11.10.2020). Uusien alkavien lomautusten ja työttömien määrän vähentymisen vuoksi VII lisätalousarvioehdotuksessa ehdotetaan 300 miljoonan euron määrärahan muutosta aiempiin arvioihin verrattuna. Tarve valtionosuudelle lomautuspäivien rahoitukseen onkin vuonna 2020 paljon pienempi kuin mitä aiemmin arvioitiin.

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta tunnistaa, että Työllisyysrahaston esityksessä lähtökohtana oli, että valtio osallistuisi myös vuonna 2021 lomautuspäivärahojen rahoitukseen peruspäivärahan suuruusella osuudella. Työllisyysrahaston tekemissä laskelmissa ensi vuoden talousarvioksi lomautuspäivärahojen valtionosuutta ei kuitenkaan ole huomioitu maksuja koskevassa laskelmassa tai sen pohjalta tehdyssä esityksessä. Työttömyysvakuutusmaksujen vahvistaminen esitetyn suuruusena ei näin ollen sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan käsityksen mukaan ole riippuvainen lomautuspäivärahojen valtionosuudesta, ja valtionosuuden huomioiminen osana maksujen vahvistamista koskevaa menettelyä olisi poikkeuksellista. Myöskään valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2021 tätä tarkoitusta varten ei ole varattu rahaa. Näistä syistä tässä hallituksen esityksessä ei ole mukana lomautuspäivärahojen valtionosuutta.

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta toteaa, että alkavien lomautusjaksojen sekä työttömyyden kehittymisen arvioiminen on koronapandemian vuoksi tällä hetkellä poikkeuksellisen

vaikeaa. Sosiaali- ja terveysministeriön käsityksen mukaan, jos lomautusten määrä kääntyisi rahoituksen näkökulmasta jälleen voimakkaaseen kasvuun, valtion mahdollista osallistumista lomautusajalta maksettavien ansiopäivärahojen rahoitukseen voidaan arvioida uudelleen lisätalousarviomenettelyssä.